

	MILJÖSTYVRINGSRÅDET	DATUM	2008-06-03	SIDOR	1 (3)
	GODA EXEMPEL	GOD MAT FRÅN FLER LEVERANTÖRER I BORLÄNGE			

GOD MAT FRÅN FLER LEVERANTÖRER I BORLÄNGE

I Borlänge kommun med samarbetskommunerna Gagnef, Säter och Smedjebacken är frågan om lokalproducerade livsmedel mindre komplicerad än på andra ställen. Eftersom alla leverantörer bara behöver leverera till ett ställe, och slipper sköta distributionen till alla skolor, daghem och äldreboenden i kommunen, blir det lättare för lokala producenter att lägga anbud. Från det centrala leveransstället distribueras matvarorna ut till alla platser de ska till i kommunerna, vilket ökar förutsättningarna för energieffektiv lokal mat. Konkurrensen ökar.

I slutet av 90-talet hade Borlänge kommun som många andra kommuner få anbudsgivare på livsmedel och funderade på hur konkurrensen kunde öka. Samtidigt pågick det ett miljöprojekt inom barnomsorgen där några daghem köpte mat från en lokal ekologisk odlare som inte hade avtal med kommunens. Barnomsorgen ville fortsätta med att köpa från den leverantören även efter projektiden, men han hade inte möjlighet att distribuera till alla ställen som ingick i kommunens avtal. Förutom skolprojektet ville kommunen dessutom vid samma tid driva projekt för att öka andelen ekologisk mat bland medborgarna.

– De här tre faktorerna hänger ihop, säger Unni Öhman på Hållbar Samhällsbyggnad i Borlänge kommun. Kommunens inköp av ekologisk mat har gjort att vi lättare når elever och föräldrar på förskolor och skolor, och på det sättet också medborgarna.

Inköpschefen är också nöjd.

– I mitten av 90-talet när vi köpte med frakten inkluderad, hade vi sju livsmedelleverantörer, berättar Anders Bringborn, inköpschef i Borlänge kommun. Nu har vi 15 matleverantörer. Alla grönsaker, frukt och potatis köps lokalt. Det gäller också en stor del av halvfabrikaten.

Det tog ett tag för de lokala producenterna att vänja sig vid den nya distributionen, som öppnade möjligheter att lämna anbud. I praktiken var det tidigare svårt för livsmedelsleverantörer utan utvecklad distribution att vara med i upphandlingar.

Kommunen ordnade flera informationsträffar inför den första upphandlingen efter omläggningen av distributionen, men ändå var det bara fem lokala producenter som lämnade anbud då.

– Men nu får vi ungefär 20 anbud i varje upphandling, säger Anders. Det tar tid att ställa om.

Priserna på livsmedel har stigit generellt, färre mellanhänder har ändå sannolikt gett 10-15 % lägre priser, enligt Anders uppskattningar.

	MILJÖSTYRNINGSRÅDET	DATUM	2008-06-03	SIDOR	2 (3)
	GODA EXEMPEL	GOD MAT FRÅN FLER LEVERANTÖRER I BORLÄNGE			

Förskolan och skolan ställer krav på ett ekologiskt sortiment.

Livsmedel	Förskolan	Skolan
Mellanmjölk	X	X
Filmjölk	X	X
Potatis	X	X
Morötter	X	X
Vitkål	X	X
Vetemjöl	X	X
Rapsolja	X	X
Havregryn	X	
Mannagryn	X	
Rågsikt	X	
Bananer	X	
Inlagda rödbetor		X
Smörgåsgurka		X
Rundkornigt ris		X

– I den senaste livsmedelsupphandlingen fick vi 10-12% lägre pris på KRAV-produkter jämfört med tidigare, troligen eftersom vi garanterar volymer och har en långsiktighet i vad vi vill ha, säger Unni.

Lantbrukaren som levererade ekologisk mat till daghemmen i matprojektet i slutet av 90-talet är med och har avtal med kommunen. Hans egen producerade mat håller en så hög kvalitet att kommunen till och med accepterat ett något högre pris.

I Borlänge har inte kommunen gett några extra anslag till att köpa ekologiskt.

– Köken kommer långt genom att anpassa matsedeln, välja säsongens mat och köpa färre halvfabrikat, menar Unni.

Andelen ekologisk mat har ökat mer i Borlänge än i andra kommuner som inte uppmärksammat maten i samma utsträckning. Förskolan har över en fjärdedel ekologisk mat, och skolan ungefär 15 procent. I äldreomsorgen däremot, där intresset från början var svalare, och där kommunen heller inte satsat så mycket tid på att få upp intresset, är andelen ekologisk mat ungefär lika låg som det svenska genomsnittet.

I tio år har kommunen satsat tid på att skolor och förskolor ska välja ekologiskt i kampanjer som återkom varje höst. Köken skulle laga en KRAV-måltid per vecka i tre veckor.

Ungefär 20 procent av en heltid har gått åt för att jobba med att få avropen ekologiska.

– Det var de kampanjerna som gjorde jobbet, säger Unni. Det satte igång tankarna på om man skulle köpa ekologiskt året om. Förskolorna och skolorna bestämde sig sedan

	MILJÖSTYRNINGSRÅDET	DATUM	2008-06-03	SIDOR	3 (3)
	GODA EXEMPEL	GOD MAT FRÅN FLER LEVERANTÖRER I BORLÄNGE			

alltmer själva för att gå över till ekologiskt. Nu har förskolorna nått målet på 25 procent ekologiskt och skolorna är på god väg.

Kommunens engagemang har spridit sig via föräldrar och elever till hushållen.

– Borlängeborna köper mer ekologisk mat än andra, berättar Unni. Det märks på bland annat mjölk och bananer.

VETA MER

Anders Bringborn, inköpschef Borlänge kommun

Telefon: 0243-749 45

Mail: anders.bringborn@borlange.se

Unni Öhman, samordnare för Hållbar Utveckling Borlänge kommun

Telefon: 0243 - 746 49

Mail: unni.ohman@borlange.se